Η συμπερίληψη στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση: ψυχοπαιδαγωγικές αρχές και διδακτικές μέθοδοι

Γιώργος Δ. Μπαλαμώτης

Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης 6ου ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Αττικής

geobalamotis@sch.gr

https://gbalgbal07.wixsite.com/giorgosbalamotis

Νόμος 4074 / 2012

- **Νόμος 4074/2012 - ΦΕΚ 88 / Α / 11-4-2012**

  «Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες».

  https://gbalgbal07.wixsite.com/giorgosbalamotis/diethneis-symvaseis

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 46 / 2016 (καταργήθηκε)

Αξιολόγηση των μαθητών του Γενικού Λυκείου

Άρθρο 15, παρ. 4

Γραπτές προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις

4. Κατ’ εξαίρεση είναι δυνατόν να δοθούν χωριστά θέματα, εάν συντρέχει αποχρών λόγος, ο οποίος αναγράφεται σε σημείωση στο έγγραφο που περιέχει τα θέματα και παράλληλα συντάσσεται και σχετική πράξη στο βιβλίο πράξεων του Διευθυντή του σχολείου.

Ν.4610/2019 - ΦΕΚ 70/Α/7-5-2019

Το Προεδρικό Διάταγμα 46/2016 - ΦΕΚ 74/Α/22-4-2016 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με την παρ.3 του άρθρου 115 του Ν.4610/2019 - ΦΕΚ 70/Α/7-5-2019

- 3. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος το Π.Δ. 46/2016 (Α΄ 74) καταργείται.

Ν. 4610/2019

Ο Ν.4610/2019 - ΦΕΚ 70/Α/7-5-2019 παραπέμπει στην Υ.Α. Φ.253/155439/Β6/2009 - ΦΕΚ 2544/Β/30-12-2009

Γραπτές ή προφορικές εξετάσεις

Επίσης θέματα που αφορούν γραπτές ή προφορικές εξετάσεις:

Υ.Α. 28722 / Γ2 / 12-3-2010

«Εξέταση μαθητών ημερήσιων και εσπερινών γυμνασίων με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες».

Μαθητές με Ε.Ε.Α. στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Γυμνάσιο – Λύκειο

Είδος και βαρύτητα ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών

Ικανή και αποτελεσματική Πρόσθετη στήριξη (Τ.Ε. / Παράλληλη Στήριξη)

Συνεργασία με γονείς και φορείς

Κουλτούρα του σχολείου

Μαθητές με Ε.Ε.Α. στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Jodelet, D. (1986 και 1989b) στο Παπαστάμου, Σ., & Μαντόγλου, Α. (1995). Κοινωνικές αναπαραστάσεις. Αθήνα: Οδυσσέας.

Μελέτη αναπαραστάσεων στον τομέα της ψυχικής υγείας.

Παραμονή στον χώρο, ενεργή παρατήρηση, συνεντεύξεις, στατιστική ανάλυση δεδομένων… Μέθοδοι δανεισμένες από την ανθρωπολογία, την κοινωνιολογία, την κοινωνική ψυχολογία…

Μαθητές με Ε.Ε.Α. στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Διάκριση ανάμεσα:

α) στον «αθώο», τον «άκακο» (ασθένεια του εγκεφάλου) και

β) στον «κακό», τον «κακοήθη» (ασθένεια των νεύρων)

Οι πρώτοι μπορούν να ενταχθούν, ενώ οι δεύτεροι είναι επικίνδυνοι και πρέπει να ζουν χωριστά.

Μαθητές με Ε.Ε.Α. στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Ωστόσο:

Τα προστατευτικά μέτρα και οι «πρακτικές υγιεινής» αφορούν και τους «αθώους» και τους «κακούς».

Μαθητές με Ε.Ε.Α. στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Βλέπε:

- **Μαθητές με προβλήματα συμπεριφοράς, τα εκλυτικά αίτια των οποίων δεν είναι περιβαλλοντικά, χωρίς μαθησιακές δυσκολίες.**

- **Μαθητές με προβλήματα συμπεριφοράς, τα οποία οφείλονται σε περιβαλλοντικά αίτια, χωρίς μαθησιακές δυσκολίες.**

- **Μαθητές με προβλήματα συμπεριφοράς και μαθησιακές δυσκολίες.**

Μαθητές με Ε.Ε.Α. στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

- Κατάλληλο εκπαιδευτικό πλαίσιο
- Ιδιαίτερες συνθήκες (π.χ. νησιά)

Περιεχόμενο
Διαδικασία
Διαφοροποιημένη διδασκαλία
Αποτέλεσμα

Μαθητές με Ε.Ε.Α. στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

- **Διαφοροποίηση**
- **Εξατομίκευση**

- Αξιολογούμε με στόχο να σχεδιάσουμε, να εφαρμόσουμε και να βοηθήσουμε τον μαθητή να μάθει…

- Αξιολογούμε το τι έχει μάθει ο μαθητής.

Αρχές και μέθοδοι

Πρόσθετη στήριξη: Τμήμα Ένταξης και Προγράμματα Παράλληλης Στήριξης-Συνεκπαίδευσης

- **Συνεργασία εκπαιδευτικών Τμημάτων Ένταξης και Παράλληλης Στήριξης-Συνεκπαίδευσης με εκπαιδευτικούς της τάξης**
- **Συνεργασία σχολείου και οικογένειας**

Αρχές και μέθοδοι

Εξατομικευμένο – ατομικό πρόγραμμα

Εξατομικευμένο πρόγραμμα σε μικρή ομάδα μαθητών

Εξατομικευμένο πρόγραμμα – εξατομικευμένη υποστήριξη μέσα στην τάξη

Στρατηγικές αυτοδιαχείρισης

- Προγράμματα Αυτοαπασχόλησης
- Αυτοκαθοδήγηση
- Αυτοκαταγραφή
- Αυτοαξιολόγηση
- Αυτο-απονομή επακόλουθων

Π. Γαλάνης (2012

Ανάλυση Έργου – Στρατηγικές:
Κάθετες αφαιρέσεις διψήφιων με δανεισμό

Βήμα	Τι κάνω	Έλεγχος
1	Γράφω το μεγαλύτερο αριθμό πάνω από το μικρότερο	☑
2	Υπογραμμίζω τον πάνω αριθμό που είναι μικρότερος από τον κάτω	☑
3	Διαγράφω τον αριθμό που είναι μπροστά από τον υπογραμμισμένο και τον κάνω 1 λιγότερο	☑
4	Βάζω «1» μπροστά από τον υπογραμμισμένο αριθμό	☐
5	Ελέγχω όλοι οι πάνω αριθμοί να είναι μεγαλύτεροι από τους κάτω	☐
6	Κάνω τις πράξεις ξεκινώντας από τις μονάδες	☐

(Durkap & Durkap 1989

Πέτρος Γαλάνης (2012)

Δυνατότητα επιλογής

- Επιλέγει δραστηριότητες και τη σειρά με την οποία θα τις εκτελέσει
- Επιλέγει ενισχυτές

Πότε χρησιμοποιούμε προγράμματα αυτοαπασχόλησης

- Για την ενίσχυση της αυτονομίας
- Για τη διευκόλυνση της μετάβαση από τη μία δραστηριότητα στην άλλη
- Για τη μείωση της συχνότητας των διασπαστικών αντιδράσεων
- Για πολύπλοκες δραστηριότητες των οποίων τα βήματα τα παιδιά δυσκολεύονται να θυμηθούν
- Όταν ο εκπαιδευτής έχει να ασχοληθεί παράλληλα και με άλλους μαθητές

Π. Γαλάνης (2012

Παράδειγμα Self-graphing

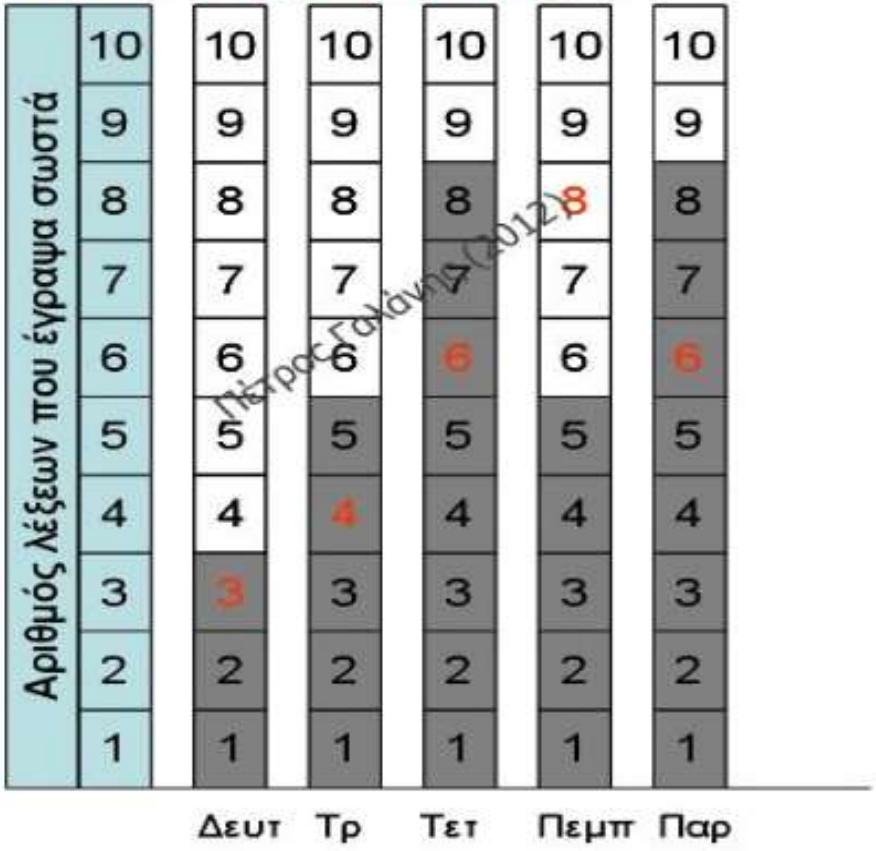

Πέτρος Γαλάνης (2012)

Behavior Self-Monitoring

BSM

Name: _____ Date: _____

STEP 1 Write up to three positive behaviors you should be doing at each check time

See other side for positive behavior tips

STEP 2

Write from one to ten check times at which you'll be checking your behavior. Keep the number of times the same for each day:

STEP 3

At each check time, check a box if you're actually doing the behavior.

Don't check it if you were planning on doing it, or if you were just about to do it, or if you had just stopped it.

2:13 / 11:01 Μετακινηθείτε με κύλιση για λεπτομέρειες

Self-monitoring strategy

1:06 / 3:38 Μετακινηθείτε με κύλιση για λεπτομέρειες

Εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην Ε.Α.Ε. Τ.Ε. και Π.Σ.

Πρόγραμμα Τ.Ε. και Πρόγραμμα Π.Σ.

- Ώρες εξατομικευμένου προγράμματος (ατομικού και σε μικρή ομάδα).

- Ώρες προγράμματος συνεκπαίδευσης (υποστήριξη μέσα στην ομάδα της τάξης).

Πρόγραμμα Τ.Ε. και Πρόγραμμα Π.Σ.
Ώρες εξατομικευμένου προγράμματος (ατομικού και σε μικρή ομάδα).

Δημιουργία σχέσης - Θεραπευτική σχέση

Πρωταρχικοί στόχοι

- **Συναισθηματική εγγύτητα**
- **Ενσυναίσθηση**
- **Εμπιστοσύνη**
- **Αξιοποίηση ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων και του παιχνιδιού βάσει των ενδιαφερόντων του παιδιού**

Αξιολόγηση ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών - δυνατοτήτων και δυσκολιών του μαθητή και της μαθήτριας- και ανάλογος σχεδιασμός και εφαρμογή προγράμματος εκπαίδευσης.

Πρόγραμμα Τ.Ε. και Πρόγραμμα Π.Σ.
Ώρες εξατομικευμένου προγράμματος (ατομικού και σε μικρή ομάδα).
Δημιουργία σχέσης - Θεραπευτική σχέση

- **Δημιουργία σχέσης: αποτέλεσμα της αμοιβαίας ενίσχυσης μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή.**

- **Ο εκπαιδευτικός / η παρουσία του εκπαιδευτικού μπορεί να γίνει ένας γενικευμένος ενισχυτής**

  (παιγνιώδεις δραστηριότητες, παροχή βοήθειας, ψυχαγωγικές δραστηριότητες…)

Carr et al., 1993

Πρόγραμμα Τ.Ε. και Πρόγραμμα Π.Σ.
Ώρες εξατομικευμένου προγράμματος (ατομικού και σε μικρή ομάδα).

- **Χρήση αποτελεσματικών ενισχυτών**

  - Συνεδρία – Ενισχυτής.

  - Ενισχυτής – Συνεδρία – Ενισχυτής.

- **Σαφήνεια στους στόχους, στις ερωτήσεις, στις ασκήσεις.**

- **΄Εμφαση και στην αισθητική των φύλλων εργασίας, των ασκήσεων, των δραστηριοτήτων κ.λπ.**

Πρόγραμμα Τ.Ε. και Πρόγραμμα Π.Σ.
Ώρες εξατομικευμένου προγράμματος (ατομικού και σε μικρή ομάδα).

Σταδιακή αύξηση της διάρκειας της συνεδρίας με πολλή προσοχή και μόνο εάν αυτό έχει νόημα και είναι εφικτό χωρίς να διαταράσσει τη σχέση μας με τον μαθητή και το ήδη εφαρμοζόμενο πρόγραμμα.

Ο εκπαιδευτικός και οι γονείς: ο ρόλος των γονέων

Υποστήριξη των γονέων

- **Οι γονείς στον ρόλο των συνεκπαιδευτών – συνθεραπευτών**
- **Ενδυνάμωση - Εμψύχωση των γονέων**

Ο εκπαιδευτικός και οι γονείς: ο ρόλος των γονέων

Ευρύτερα ιστορικοκοινωνικά στοιχεία

Συγκεκριμένα οικοσυστημικά στοιχεία

Ο εκπαιδευτικός και οι γονείς: ο ρόλος των γονέων

Ιδιαίτερες συνθήκες ζωής της κάθε οικογένειας
(ecology of the families' home environments)
(Moes, & Frea, 2002)

Αξίες

Πεποιθήσεις

Στόχοι

Ο εκπαιδευτικός και οι γονείς: ο ρόλος των γονέων

Η συμμετοχή των γονέων στο πρόγραμμα εκπαίδευσης του παιδιού τους εξαρτάται από ποικίλους παράγοντες.

- Διαθεσιμότητα και ποιότητα διαθέσιμων υπηρεσιών υποστήριξης (επίσημης και ανεπίσημης κοινωνικής υποστήριξης).
- Ενδοοικογενειακές σχέσεις.
- Είδος και βαρύτητα των Ε.Ε.Α.
- Οικονομικές δυνατότητες των γονέων.
- Στάσεις, αντιλήψεις, ψυχοσύνθεση και ψυχική ανθεκτικότητα των γονέων.

Το βέλτιστο και το εφικτό

- Επιδιώκουμε το βέλτιστο.
- Εργαζόμαστε με το εφικτό.
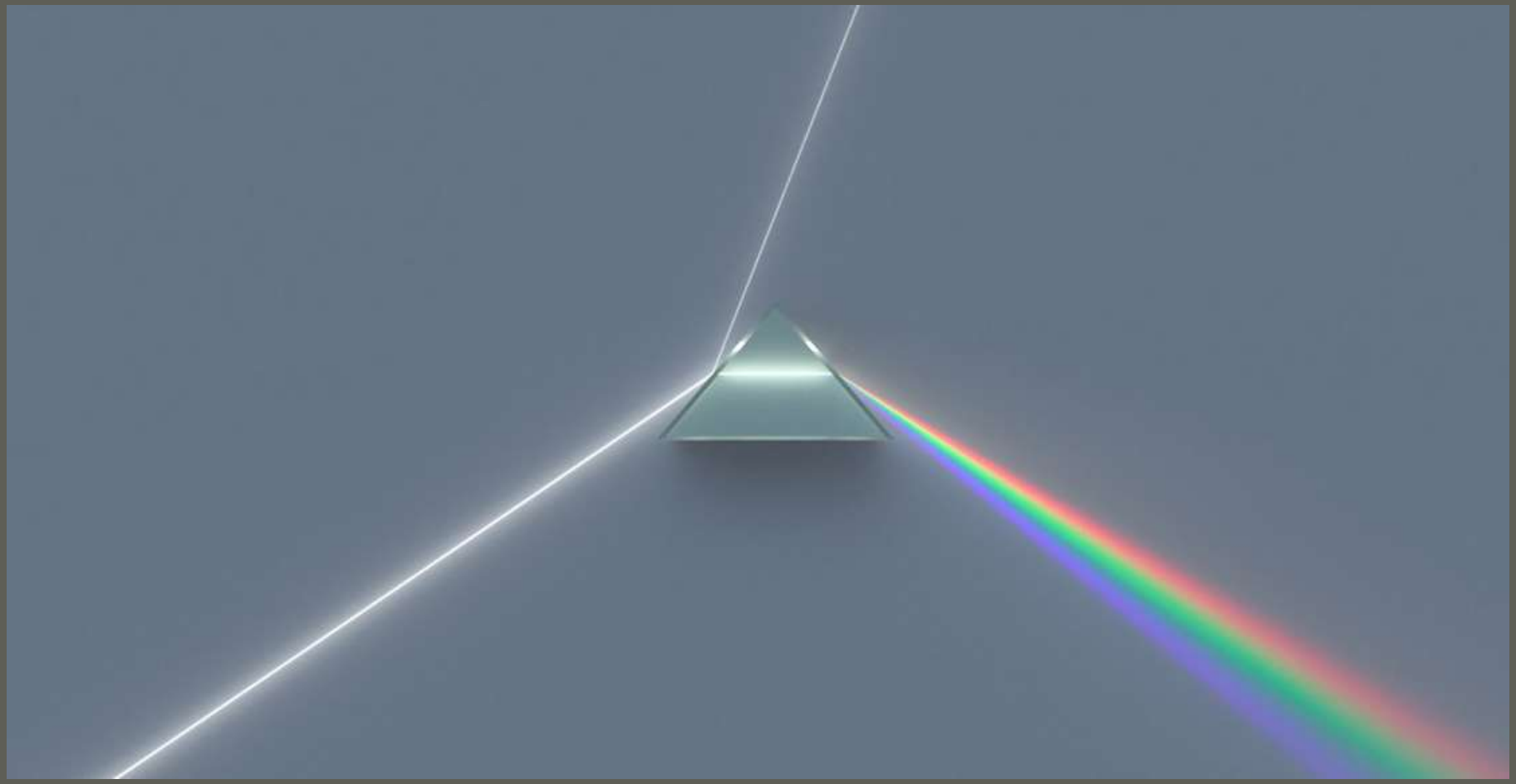
Καλή συνέχεια